

DOI: <https://doi.org/10.54937/dspt.2026.26.2.13-17>

Support for Students with Learning Disabilities at School

Podpora žiakov s poruchami učenia v škole

Vlasta Belková

Abstract

The article focuses on supporting students with specific learning disabilities as well as the role of the school special education teacher and members of support teams in working with students with learning disabilities.

Keywords: Specific learning disorders. School special education teacher. Support team. Special education support. Remediation of learning disorders.

Poruchy učenia

Zo špecifických porúch učenia u žiakov na prvom stupni základnej školy je najčastejšie diagnostikovaná dyslexia. Dyslexia je porucha učenia spôsobujúca problémy pri zvládaní čítania. Podľa Kureka (2023), prezentovaný výskum ukazuje, že až 17 % žiakov má problémy pri zvládaní základov čítania. Nie u všetkých žiakov je však diagnostikovaná dyslexia. Problémy so zvládaním základov čítania, predovšetkým pri nástupe do školy, môžu súvisieť s inými komplikáciami, najčastejšie so školskou nezrelosťou. Podľa Zelinkovej (2025) sa dyslexia, či iná špecifická porucha učenia, nediagnostikuje izolovane, u 20 % až 40 % žiakov je táto porucha diagnostikovaná s ADHD a dysfáziou, ktorá je podľa nej zapríčinená dnešnou digitálnou dobou. Dyslexia sa u žiaka prejavuje ako problém s rozpoznávaním, zapamätaním, inverziou písmen a tvarovo podobných písmen. Žiak sa nedokáže naučiť čítať bežnými vyučovacimi prostriedkami, tieto problémy sa môžu vykazovať pri počítaní. Žiak neregistruje význam prečítaného textu. Ťažkosti sa prejavujú aj v koncentrácii pozornosti. Problémy v čítaní – rýchle čítanie alebo príliš pomalé čítanie, technika čítania, vyhľadávanie informácií v texte (Gelányová, 2024).

Pre zvládnutie nárokov kladených na žiakov s poruchami učenia v škole je nevyhnutné o. i. použitie korekčných pomôcok a špeciálnych metód využívaných na vyučovacích hodinách ako forma špeciálnopedagogickej podpory. Vhodne zvolené pomôcky a špeciálne metódy efektívne vplyvajú na pochopenie učiva, zvládnutie zručností nevyhnutných pre osvojenie si čítania, písania, počítania. Pomáhajú žiakovi nadobúdať aj sebavedomie, zlepšiť ich sebahodnotenie. Úlohou korekčných pomôcok je zvyšovať samostatnosť a nezávislosť

žiaka nielen na vyučovacej hodine. Úlohou učiteľa v spolupráci so špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a ďalšími členmi podporného tímu je zvoliť efektívne metódy pre osvojenie si zručností potrebných pre úspešné zvládnutie procesu čítania, písania či matematických zručností.

Rozvíjanie žiaka s poruchami učenia vo výchovno-vzdelávacom procese

Vychádzajúc z Katalógu podporných opatrení, ktoré vydalo Ministerstvo školstva SR v roku 2024, je dôležité zameriavať sa aj na činnosti rozvíjania oblastí vo výchovno-vzdelávacom procese k dosiahnutiu školskej spôsobilosti z hľadiska úpravy metód vo výchove a vzdelávaní podľa potrieb žiakov. Stotožňujeme sa s názorom autorov Ivanová a kol. (2023), ktorí popisujú činnosti u žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, do ktorých patrí: rozvoj pohybových schopností, zmyslového vnímania, komunikačnej zručnosti, kognitívnej schopnosti, sociálno-komunikačných zručností, emocionality, sebaobsluhy a autonómie. Všetky tieto činnosti sú dôležité pre čítanie, písanie a i.

Napomáhať tomu má rozvoj:

- **pohybových schopností**
Zameriavame sa na rôzne formy rozcvičiek pri písaní alebo rozcvičiek celého tela, ako sú motorické, herné, relaxácia spojená s rytmizáciou, dýchaním, využívanie digitálnych technológií, interdisciplinárne projekty. S využitím pomôcok pri sedavých činnostiach – fit lopty, kreatívne pohybové chvíľky, oddychové chvíľky.
- **zmyslového vnímania**
Rozvíjame schopnosť rozpoznávať a integrovať rôzne zvuky, farby, textúry, vône, taktiež vedieť ich analyzovať a identifikovať vzťahy. Využívať vnemy ako inšpiráciu na tvorenie, umenie, projekty. Zahnúť do vyučovania senzomotorické hry, materiály, rozprávky, prechádzky.
- **komunikačných zručností**
Daná oblasť súvisí s vývinom motoriky, vnímania, pozornosti a pamäti. Podporujeme radosť z komunikácie tiež metakognitívne a metafyzické schopnosti, rečové a jazykové schopnosti, schopnosť porozumieť a interpretovať texty. Rozvíjať empatiu a interakciu, verejný prejav. Prostredníctvom hovorenia s obrázkami ponúkame dostatok času na prejav, písanie listov a esejí, príprava prezentácií, pracovné listy, Využívať jazykové hry, slovníky, audiovizuálne nahrávky, knihy primerané veku.
- **kognitívnych schopností**
Prihliadať na rozvíjanie kritického myslenia, tvorivé myslenie, problémové myslenie, posilňovanie pamäti. Taktiež rozvíjať analytické myslenie, koncentráciu a pozornosť. Prostredníctvom vizuálnych pomôcok, kladení otázok, manipulačných materiálov, čítania a písania s využitím kritického myslenia.

- **sociálno-komunikačných zručností**
Rozvíjať komunikáciu, empatiu a porozumenie, schopnosť riešiť problémy, spoluprácu, sociálne kontakty. Prostredníctvom kooperatívnych aktivít a diskusií, využívať umelecké aktivity, workshopy, dramatické hry. Využívať učebné materiály, komunitné projekty, technologické nástroje.
- **emocionality a sebaobsluhy**
Ako prevenciu proti stresu izolácií v skupine rozvíjame empatiu a súcit, inklúziu a toleranciu, sebaúctu a sebaakceptácie, zvládanie stresu, riešenie konfliktov. Využívame na to špecifické programy a aktivity, zážitkové učenie, hranie rolí, vychádzky do divadiel, knižníc. Využívať poradenské služby, ako psychológa, rôzne druhy terapií.
- **sebaobsluhy a autonómie**
V prvom rade samostatnosť, organizácia a plánovanie aktivít, voľný čas, samostatné rozhodovanie a riešenie problémov, zodpovednosť, sebavedomie a sebaaprijatie, pozitívny vzťah k chybám a neúspechom. Prístupom ponúknuť im možnosť výberu, pomáhať žiakovi vyhodnocovať následky svojich konaní prostredníctvom samoštúdia, učiť organizovať svoje vlastné učenie, usmerňovať žiakov k samostatnému rozhodovaniu, zapájať do realistických cvičení, klásať dôraz na úspech, pochvalu, povzbudenie. Využívať grafické organizéry.

Dôležitosť špeciálnopedagogickej podpory vnímame ako rozvíjanie oblasti oslabených funkcií žiaka. Všetky tieto činnosti môžu byť realizované špeciálnym pedagógom na predmete Rozvoj špecifických funkcií (ďalej len RŠF) (Pivovarníková, 2018). Tento vyučovací predmet chápeme ako špeciálny vyučovací predmet, ktorý je rovnocenný s ostatnými predmetmi a má terapeutické a reedukačné zameranie. Je zameraný hlavne na rozvoj oblastí, ako pamäť, myslenie, pozornosť, logika, motorika, vizuomotorika, sluchové a zrakové vnímanie, koncentrácia a pozornosť, najčastejšie prostredníctvom používaných pracovných listov, hier, počítačových hier a mnohých ďalších. Križo (2022) prezentuje názor, že špecifické predmety podpory nie sú ani zakázané, ani prikázané. Pre žiaka, s intenzívnejšou špeciálnopedagogickou podporou sa podpora vykonáva v škole 4-krát do týždňa na predmete RŠF so špeciálnym pedagógom, počas bežných vyučovacích hodín je zásadná aktívna a priama činnosť s učiteľom, najlepšie, ak sa v triede nachádza aj pedagogický asistent, ktorý mu v tom pomáha. So špeciálnym pedagógom sa má žiak stretávať v triede aj mimo nej. Nakoniec má byť pozorovaný svojím triednym učiteľom. Tento spôsob zaručí, aby sa danému žiakovi dostávala podpora podľa aktuálneho stavu a potrieb. Avšak školský špeciálny pedagóg nie je učiteľ a jeho povinnosťou nie je zodpovedať za realizáciu školského vzdelávacieho programu, ani za plnenie rámcového učebného plánu školy. Jeho hlavnou úlohou podľa Zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch

a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 21 je poskytovať komplexnú a inkluzívnu podporu, ktorá presahuje rámec bežnej výučby (Pivovarníková, 2018). Podstatou je optimalizovanie tempa učenia.

Aktéri v procese špeciálnopedagogickej podpory

Za dôležitých aktérov špeciálnopedagogickej podpory v škole považujeme predovšetkým špeciálneho pedagóga a pedagogického asistenta. Spolupráca učiteľa s celým podporným tímom prináša efektívnu podporu nielen žiakom s poruchami učenia, ale aj ostatným žiakom v triede. Každý z aktérov podpory musí mať láskavý prístup, dostatočné vedomosti najnovších prístupov pri práci so žiakmi so špecifickými poruchami učenia.

Z hľadiska efektívnej implementácie korekčných opatrení je potrebné ďalšie vzdelávanie školských špeciálnych pedagógov. To zahŕňa pravidelné školenia, workshopy a semináre, zamerané na behaviorálne intervencie, terapeutické prístupy a efektívnu komunikáciu s rodičmi. Vhodným riešením je aj zavedenie mentoringového systému, ktorý by umožnil zdieľanie skúseností medzi pedagógmi a podporoval ich profesionálny rast. Neoddeliteľnou súčasťou úspešnej intervencie je spolupráca školy a rodiny. Pravidelné konzultácie a poradenské aktivity pre rodičov môžu prispieť k lepšiemu pochopeniu potrieb detí a k jednotnej podpore v domácom i školskom prostredí.

Záver

Podpora žiakov s poruchami učenia predstavuje dôležitú súčasť inkluzívneho vzdelávania a prispieva k vytváraniu rovnakých príležitostí pre všetkých žiakov. Efektívna pomoc si vyžaduje včasnú identifikáciu ťažkostí a systematickú spoluprácu medzi učiteľmi, školským špeciálnym pedagógom, rodičmi a ďalšími odborníkmi. Školský špeciálny pedagóg poskytuje odborné poradenstvo, metodickú podporu učiteľom a priamu intervenciu žiakom. Podporné tímy prispievajú k vytváraniu bezpečného a podnetného prostredia, ktoré podporuje rozvoj silných stránok žiakov. Dôležitá je aj pravidelná komunikácia s rodinou, ktorá posilňuje kontinuitu podpory medzi školou a domácim prostredím. Systematická podpora vedie k zvyšovaniu sebavedomia, motivácie a školského úspechu žiakov s poruchami učenia. Len komplexný a koordinovaný prístup môže zabezpečiť, aby každý žiak dostal príležitosť naplno rozvinúť svoj potenciál.

Bibliografia

GELÁINOVÁ, E. 2024. *Bystríkové poruchy učenia. Príručka o tom, čo to znamená mať poruchy učenia a čo pomáha*. Levice: SCŠPP. 14 s. [cit. 20.10.2024]. Dostupné na internete: <https://www.infraslovakia.sk/product/na-stiahnutie/bystrikove-poruchy-ucenia/1993>

- IVANOVÁ, Z. a kol. 2023. *Úpravy vo výchove a vzdelaní podľa potrieb dieťaťa a žiakov*. Bratislava: Národný inštitút vzdelávania a mládeže. [online]. 58 s. [cit. 10.2.2025]. Dostupné na internete: <https://podporneopatrenia.minedu.sk/data/att/f79/27386.ee9900.pdf>
- Katalóg podporných opatrení*. 2024. Ministerstvo školstva vedy a výskumu. [online]. Bratislava: Národný inštitút vzdelávania a mládeže. 2. vyd. [cit. 1.3.2025]. Dostupné na internete: <https://podporneopatrenia.minedu.sk/data/att/c09/31224.4fca50.pdf>
- KUREK, M. 2023. *Kiedy nauka sprawia trudność: specyficzne trudności w uczeniu się*. [online]. Varšava: Centrum CBT Edu Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. [cit. 24.10.2024]. Dostupné na internete: <https://cbt.pl/poradnie/kiedy-nauka-sprawia-trudnosc-specyficzne-trudnosc-w-uczeniu-sie/>
- KRIŽO, V. 2022. *Sú predmety RŠF, ILI, TKC povinné v školskej integrácii?* In: Inklucentrum. [online]. Bratislava: Inklucentrum. [cit. 5.1.2025]. Dostupné na internete: <https://inklucentrum.sk/su-predmety-rsf-ili-tkc-povinne-v-skolskej-integracii/>
- PIVOVARNIKOVÁ, O. 2018. *Špeciálno-pedagogická podpora u žiakov s vývinovými poruchami učenia*. In: Direktor, Portál pre riaditeľov a zriaďovateľov. [cit. 5.1.2025]. Dostupné na internete: <https://www.direktor.sk/sk/riadenie-skoly/specialno-pedagogicka-podpora-u-ziakov-s-vyvinovymi-poruchami-ucenia.zs-924.html>
- ZELINKOVÁ, O. 2025. *Problémy s učením u detí. Ako podporovať vzdelávací proces?* In: Zvedavé rodičovstvo. [video]. Bratislava: Inspire Academy, s.r.o. Dostupné na internete: <https://zvedaverodictvo.sk/sk/sledovat/problemy-s-ucenim-u-deti-ako-podporovat-vzdelavaci-proces>
- Zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Príspevok vznikol ako parciálny výstup KEGA 007KU-4/2024 s názvom Tímový prístup k vzdelávaniu dieťaťa s dyspraxiou v predškolskom veku: od identifikácie ťažkostí k úspešnej inklúzii.

Doc. PaedDr. Vlasta Belková, PhD.

Katedra špeciálnej pedagogiky
Katolícka univerzita v Ružomberku, Pedagogická fakulta
Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok
vlasta.belkova@ku.sk